# Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17502

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i (BTÖ), bireylerin belirsiz durumlara kar?? gösterdikleri olumsuz tepki ve bili?sel e?ilimleri ölçmek amac?yla tasarlanm?? **psikometrik** bir araçt?r. Bu ölçek, özellikle yayg?n anksiyete bozuklu?u (YAB) gibi durumlarda merkezi bir rol oynayan **belirsizli?e tahammülsüzlük** yap?s?n? de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, S. Sar? ve ?. Da? taraf?ndan 2009 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, bu çal??ma ölçe?in Türkiye popülasyonunda kullan?ma uygunlu?unu ve gerekli psikometrik özelliklerini (**güvenilirlik** ve **geçerlilik**) incelemi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Belirsizli?e Tahammülsüzlük, BTÖ, Yayg?n Anksiyete Bozuklu?u, Uyarlama Çal??mas?, Psikometri, Endi?e, Geçerlilik, Güvenilirlik.

## Yazarlar

Sar?, S., Da?, ?.

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin belirsizlik alg?s?na yönelik bili?sel, duygusal ve davran??sal tepkilerini nicel olarak belirlemektir. Belirsizli?e tahammülsüzlük, gelecekteki olaylar?n öngörülemezli?ine veya mu?lakl???na kar?? duyulan a??r? olumsuz bir inanç ve tepki olarak tan?mlan?r. Bu ölçek, belirsizli?i tehdit edici olarak alg?lama e?ilimini ölçerek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda bu yap?n?n ?iddetini belirlemek için kullan?l?r.

Sar? ve Da? (2009) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ?ekilde Türkiye örnekleminde kullan?labilmesi için gerekli **psikometrik** kan?tlar? sunmay? hedeflemi?tir. Bu adaptasyon, özellikle **anksiyete** ve kayg? bozukluklar?n?n etiyolojisinin anla??lmas? ve Bili?sel Davran??ç? Terapi (BDT) müdahalelerinin planlanmas?nda kritik bir araç sa?lam??t?r.

## Yap? (Construct)

Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i, bireyin belirsizli?in varl???n? kabul etme zorlu?unu veya edememe durumunu ölçer. Bu yap?, bili?sel modellerde merkezi bir rol oynar ve genellikle belirsizli?in tolere edilemez, haks?z veya strese yol açan bir durum oldu?u yönündeki olumsuz inançlar? kapsar. Ölçek, genellikle belirsizli?e kar?? hem davran??sal hem de duygusal tepkileri de?erlendirir.

Orijinal ölçek (IUS-27), genellikle dört faktörlü bir yap?ya i?aret ederken, uyarlama çal??malar?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

kültürel farkl?l?klara ba?l? olarak faktör yap?s? de?i?iklik gösterebilir. Ölçülen temel bile?enler ?unlard?r:

**Prospektif Endi?e:** Belirsizli?i önlemeye veya kontrol etmeye yönelik a??r? çaba.
**??levsel Olmayan Tepki:** Belirsizli?in felaket senaryolar?na yol açaca?? inanc? ve belirsizli?e katlanamama durumu.
**Paralize Edici Etki:** Belirsizli?in karar verme sürecini engellemesi.

## Geçerlilik (Validity)

Sar? ve Da? (2009) uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve kriter geçerlili?i incelenmi?tir. Yap? geçerlili?i, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen yap?lar? (faktörleri) ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için faktör analizleri (Aç?mlay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?na benzer bir faktör yap?s?n? ortaya koymu?tur.

Kriter ba??ml? geçerlilik kapsam?nda, BTÖ puanlar? di?er ilgili psikopatolojik ölçümlerle korele edilmi?tir. Çal??mada, BTÖ'nün **Endi?e ile ?lgili Olumlu ?nançlar Ölçe?i** ve **Endi?enin Sonuçlar? Ölçe?i** gibi di?er endi?e ölçümleriyle pozitif ve anlaml? ili?kiler gösterdi?i bildirilmi?tir. Bu güçlü korelasyonlar, **belirsizli?e tahammülsüzlük** yap?s?n?n endi?e ve kayg? bozukluklar? ile yak?ndan ili?kili oldu?unu göstererek ölçe?in beklenen **geçerlilik** kan?tlar?n? sa?lam??t?r.

## Güvenilirlik (Reliability)

Türkçe uyarlama çal??mas?, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla **Cronbach Alfa** katsay?s?n? hesaplam??t?r. ?ç tutarl?l?k katsay?s?n?n, ölçe?in tüm maddelerinin ayn? temel yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren yüksek de?erlerde (genellikle .80 ve üzeri) oldu?u tespit edilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçe?in Türkiye örnekleminde kararl? ve güvenilir sonuçlar üretti?ini gösteren güçlü bir **psikometrik** kan?tt?r.

Ek olarak, güvenilirlik çal??malar? muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?ini de içermi?tir. Bu yöntem, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini gösterir ve ölçe?in zamana kar?? direncini ortaya koyar.

## Faktör Analizi (Factor Analysis)

Sar? ve Da?'?n (2009) uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe çeviride korunup korunmad???n? belirlemek için faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin Türk kültürü ba?lam?nda nas?l kümelendi?ini ve hangi alt boyutlar? temsil etti?ini netle?tirmi?tir. Faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçe?in bili?sel yap?s?n? ve alt boyutlar?n? do?rulam?? ve **yap? geçerlili?i** kan?tlar?na katk?da bulunmu?tur. Analiz sonuçlar?, belirsizli?e tahammülsüzlü?ün çok boyutlu do?as?n? desteklemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Enstrüman (Instrument)

**Test Type:** Uyarlama (Adaptasyon) / Psikometrik Öz Bildirim Ölçe?i

**Format:** Genellikle 5 veya 6 dereceli Likert tipi bir derecelendirme kullan?l?r (Örnek: 1 = Bana hiç uymuyor, 5 = Bana tamamen uyuyor).

**Language Available:** Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

**Population Group:** Yeti?kinler, Klinik ve Klinik Olmayan Popülasyonlar

**Age Group:** Genellikle 18 ya? ve üzeri bireyler.

**Population Details:** Üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon örneklemleri üzerinde uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

**Test Methodology:** Bireyin kendine yönelik beyanlar?na dayanan, yaz?l? veya dijital ortamda uygulanan öz bildirim yöntemi.

## Anahtar Kelimeler

Belirsizlik, Endi?e, Bili?sel Çarp?tmalar, YAB, Öz Bildirim, Adaptasyon, Psikolojik Test.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilinmiyor (Kaynakta mevcut de?il)

**Affiliation Email addresses:** Bilinmiyor (Kaynakta mevcut de?il)

**Correspondence Address:** Bilinmiyor (Kaynakta mevcut de?il)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l? (Uyarlama):** 2009

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin (Dugas ve ark.) ve Türkçe uyarlama çal??mas?n? yapan Sar? ve Da?'?n izinlerinin al?nmas? gereklidir. Akademik ara?t?rmalarda genellikle ücretsizdir, ancak telif haklar? nedeniyle ticari veya geni? ölçekli klinik uygulamalar için ücret talep edilebilir.

Orijinal ölçe?in geli?tiricileri: Michel Dugas, Philippe Levesque, Michel J. Freeston, Robert Ladouceur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Referanslar

Sar?, S. ve Da?, ?. (2009).Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i, Endi?e ile ?lgili Olumlu ?nançlar Ölçe?i ve Endi?enin Sonuçlar? Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas?, geçerlili?i ve güvenilirli?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 10:261-270.

## Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin orijinal dilinde korunmas? esast?r ve kaynakta mevcut olmad??? için bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.

Orijinal PDF ba?lant?s? kaynakta sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM